

Kohaliku omavalitsuse kohustused sotsiaalteenuste korraldamisel puuetega inimestele

Kristi Ploom

26.09.2017

Rakvere

Kes peab inimest aitama?

- Üldine eeldus – täiskasvanu peab eelkõige ise oma igapäevaeluga toime tulema
- Kui inimene ise enam ei tule toime, siis peavad riik ja vald/linn inimest abistama
- Lähedased ei pea jääma koju oma täisealise abivajaja eest hoolitsema

Abi andmine

Kui vald/linn on saanud teada, et tema elanik võib vajada abi, peab ta:

1. hindama, milles inimene abi vajab
  2. selgitama välja, milline abi inimest aitaks
  3. võimaldama vajadusel inimesele vajaliku kohaliku sotsiaalteenuse (11 sotsiaalteenust)
- Inimene peab tegema abi saamiseks koostööd (sh esitama tõesed andmed), muidu võib jääda vajaliku abita

Kohalikud sotsiaalteenused

1. koduteenus
2. väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus
3. tugiisikuteenus
4. täisealise isiku hooldus
5. isikliku abistaja teenus
6. varjupaigateenus
7. turvakoduteenus
8. sotsiaaltransporditeenus
9. eluruumi tagamine, sh kodu kohandamine
10. võlanõustamine
11. lansehoiuteenus

Sobiv sotsiaalteenus

- Sobivaima teenuse selgitab välja vald/linn
- Otsustamisel peab silmas pidama abi andmise põhimõtteid, sh
  - kohustus lähtuda inimese vajadustest (inimene peab saama abi, mis teda aitab, nii palju, kui tal seda vaja läheb ja siis, kui tal seda vaja on)
  - eelistada abi, kus inimese iseseisvus säilib võimalikult palju
  - avaliku raha kasutamine säästlikult ja otstarbekalt
- Arvestada tuleb inimese tahet

Teenuse eest maksmine

- Üldine eeldus, et eelkõige peab inimene ise tasuma (sissetulekud, säästud, kinnisvara jne)
- Kui ise ei jaksa maksta, peab appi tulema pere ehk ülalpidajad (abikaasa, täisealine laps, täisealine lapselaps, vanem, vanavanem) **NB!** Õde-vend, elukaaslane ei ole kohustatud aitama.
- Mõnel juhul ei saa oodata, et ülalpidaja maksab (kohustusest vabastatud)
- Inimeselt ja ülalpidajalt ei saa oodata vaesusse langemist

Teenuse eest maksmine

- Vald/linn peab olema kindel, et inimene jõuab teenuse eest maksta
- Kui inimesel ja perel pole võimalik teenuse eest tasuda, peab vald/linn puuduva osa tasuma
- Vald/linn peab katma vajadusel ka ülalpidajate osa (kui nad põhjendamatult keelduvad maksmast), kuid võib ülalpidajatelt kohtu kaudu tagasi nõuda selle raha

Pole rahul valla/linna otsusega?

- Inimene peab oma õiguste eest ise seisma
- Rahulolematuse korral võimalik 30 päeva jooksul:
  - otsus vaidlustada (**esitada vaide**). Vaie tuleb esitada vallale/linnale, edastab maavanemale (vaide esitamine tasuta, vaides põhjendada millise otsusega rahul pole ja miks). Alates 2018. a teeb lõpliku otsuse vald/linn ise.
  - **esitada kaebus** halduskohtule (riigilõiv 15€, kaebuse koostamise abi www.kohus.ee)
  - tasuta õigusabi
- Põhjuseta abist keeldumisel võib abita jääda

Artiklid

- Sakala, 13.01.2017, Põhjarannik nr 32, 15.02.2017
[„Omavalitsuse abikäsi inimesele“](#)
- Sotsiaaltöö, 3/2017
[„Kohaliku omavalitsuse väljakutsed sotsiaalteenust
e osutamise
!“](#)
- Sotsiaaltöö 4/2017
[„Abivajaja omaosalus sotsiaalteenuse eest tasumise
!“](#)
- Juridica 5/2017 sotsiaalteemaline [erinumber](#)

Aitäh!

www.oiguskantsler.ee